

oikos

LIETUVIŲ IŠEIVIJOS INSTITUTAS

LIKOS

LIETUVIŲ MIGRACIJOS IR DIASPOROS STUDIJOS

2007 Nr. 4
VERSUS AUREUS

Žurnalo leidimą remia

Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

REDAKCIJOS KOLEGIJA

Egidijus ALEKSANDRAVIČIUS vyriausiasis redaktorius

(Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva);

Daiva Kristina KUZMICKAITĖ redaktoriaus pavaduotoja

(Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva);

Vida BAGDONAVIČIENĖ

(Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas, Lietuva);

Tomas BALKELIS

(Manchester University, Didžioji Britanija);

Žilvinas BELIAUSKAS

(Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras, Lietuva);

Daiva DAPKUTĖ

(Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva);

Alfonsas EIDINTAS

(Lietuvos Respublikos ambasada, Norvegija);

Dalia KUIZINIENĖ

(Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva);

Vėjas Gabriel LIULEVIČIUS

(University of Tennessee, JAV);

Linas SALDUKAS

(Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva);

Romas VAŠTOKAS

(Trent University, Kanada);

Vaiva VĒBRAITĖ

(JAV LB pirmininkė, Lietuvos Respublikos Prezidentūra).

Mykolas DRUNGA

(Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva)

Lietuvių išeivijos institutas

S. Daukanto g. 25, Kaunas LT-44249, Lietuva

© Lietuvių išeivijos institutas, 2007

© „Versus aureus“ leidykla, 2007

TURINYS

ŠIUOLAIKINIAI MIGRACIJOS PROCESAI

Silvija VĒLAVIČIENĖ. Lietuviškoji naujųjų migrantų periodinė spauda	9
Karolis ŽIBAS. Darbo imigracija į Lietuvą: situacijos analizė	16
Dalia STAPONKUTĖ Mažaraštis–mažakalbis–mažareikšmis: graikai vs lietuviai	31

DIASPOROS ISTORIJA IR KULTŪRA

Tomas BALKELIS. Karo pabėgėlių krizė ir etninis konfliktas Lietuvoje 1939–1940 metais	38
Andrius MARTINKUS. Bolševizmo genezės ieškojimai Nikolajaus Berdiajevo ir Antano Maceinos egzilio tekstuose	52
Kristina Bartkienė. Egzistencinės egzilio problemos Bronio Railos svarstymuose	67

IŠ ARCHYVŲ

Asta PETRAITYTĖ. „S. Lozoraičio kalbos, pasakytos Vasario 16-osios proga“	81
---	----

RECENZIJOS

Inga LITVINAVIČIENĖ. Vienos vasaros prasmų ieškojimai	103
Daiva DAPKUTĖ. Ilgai laukta knyga apie <i>Šviesą</i>	107
Daiva SIMANAVIČIŪTĖ. Idėjos ir praktika: Lietuvos migracijos politika istorijos dokumentuose	111

KRONIKA

Politikoje	115
Visuomenėje	123
Lietuvių išeivijos institute.	124
Vida BAGDONAVIČIENĖ. Trumpas žvilgnis į Izraelio valstybės patirtį darbe su diaspora	125
Santraukos rusų kalba (Резюме).	128
Mūsų autoriai.	131
Reikalavimai straipsniams	133

CONTENTS

TRENDS OF CONTEMPORARY MIGRATION

VĖLAVIČIENĖ Silvija. The New Migrants' Lithuanian Periodical Press	9
ŽIBAS Karolis. Labour Immigration in Lithuania: Situation Analysis	16
STAPONKUTĖ Dalia. Mažaraštis–mažakalbis–mažareikšmis: graikai vs lietuviai	31

HISTORY AND CULTURE OF DIASPORA

BALKELIS Tomas. Karo pabėgėlių krizė ir etninis konfliktas Lietuvoje 1939–1940 metais	38
MARTINKUS Andrius. Bolševizmo genezės ieškojimai Nikolajaus Berdiajevo ir Antano Maceinos egzilio tekstuose	52
BARTKIENĖ Kristina. Egzistencinės egzilio problemos Bronio Railos svarstymuose	67

FROM THE ARCHIVES

PETRAITYTĖ Asta. „S. Lozoraičio kalbos, pasakytos Vasario 16-osios proga“	81
---	----

BOOK REVIEWS

LITVINAVIČIENĖ Inga. Looking for one summer's meanings	103
DAPKUTĖ Daiva. A long awaited book about <i>Šviesa</i>	107
SIMANAVIČIŪTĖ Daiva. Ideas and practice: Lithuanian migration policy in historical documents.	111

EVENTS

Politics	115
Society.	123
Lithuanian Emigration Institute.	124
BAGDONAVIČIENĖ Vida. A brief look at Israel's experience in working with the diaspora	125
Summaries in Russian (Резюме).	128
Authors	131
Requirements for Contributors.	133

Santraukos rusų kalba (Резюме)

Сильвия Велавичене

ПЕРИОДИЧЕСКАЯ ПЕЧАТЬ НОВЫХ ЛИТОВСКИХ МИГРАНТОВ

Новая литовская периодическая печать за рубежом появилась после восстановления независимости Литвы. В настоящее время за рубежом известны двенадцать изданий, выпускаемых новыми литовскими эмигрантами на литовском языке – это десять газет, один журнал и один бюллетень. Шесть газет издается в США, даже пять из них – в Чикаго. Самым удачным из них является еженедельник «Америкос лиетувис», в котором умело сочетаются темы, интересующие эмигрантов разных поколений. Со дня основания в 2000 - ом году, еженедельник стал одним из самых больших литовских еженедельников, когда-либо выпускаемых в США. В Объединенном

Королевстве и в Ирландии в настоящее время издается по два еженедельника. В век приоритетов виртуальной информации, сам факт удачного существования литовской периодической печати за рубежом, является достаточно интересным явлением. Неоднозначно оценивания содержание новых литовских периодических изданий, надо все-таки признать тот факт, что они являются продолжателями истории периодической печати эмигрантов, отражающей актуальные проблемы своего периода, а так же становятся своеобразными летописцами новой волны эмигрантов, чем заслуживают большего внимания со стороны исследователей.

Каролис Жибас

ТРУДОВАЯ ИММИГРАЦИЯ В ЛИТВУ: АНАЛИЗ СИТУАЦИИ

В статье анализируется ситуация трудовой иммиграции в Литве, оговорены теоретические и практические аспекты

инкорпорации мигрантов. Рассматривая структуру трудовой иммиграции в Литве, представлены теоретические со-

отношения между мобильностью людей, изменениями в структуре рынка труда и экономическим развитием государств.

В контексте теоретических моделей инкорпорации мигрантов названы социальные характеристики иммигрантов.

Даля Стапонкуте

МАЛОГРАМОТНЫЙ - МАЛОРАЗГОВОРЧИВЫЙ - МАЛОЗНАЧИТЕЛЬНЫЙ: ГРЕКИ .... ЛИТОВЦЫ

Цель данной статьи – расширить понятие перевода как «перевода культуры», и основываясь переводами греческой литературы на литовский язык, посмотреть на это явление не как на соотношение между языками и культурами, а постараться узреть в них перевоплощения одной, отдельной культуры и ее образов. Одним из таких, связанных между собой образов является – малограмотность - неразговорчивость – малозначитель-

В статье так же представлены и оценены статистические данные о трудовой иммиграции в Литву. Оговаривая статус трудовых иммигрантов и отношение общественности Литвы к ним, представлены фрагменты дискурса гласности.

ность – который появляется и приживается в нас не столько из соотношения «извне», сколько с нашим «внутренним я» - с нашей историей, домом, чуждыми явлениями ... Это и называется переводом культуры «в себя» и «из себя», свидетельствующем о том, что память народа не является просто памяткой или вереница фактов, она постоянно пересоздается и обновляется.

Томас Балкялис

КРИЗИС ВОЕННЫХ БЕЖЕНЦЕВ И ЭТНИЧЕСКИЙ КОНФЛИКТ 1939-1940 ГОДА В ЛИТВЕ

Автор статьи анализирует связь между этническим конфликтом, возникшим в Литве накануне Второй мировой войны, и прибытием в страну беженцев. Исследуются конфликтные программы государства, международных организаций

беженцев, а так же местных организаций беженцев, которые выявляют осуществляемый в Литве процесс «этнизации», оцениваются последствия введения легального статуса «иностранца».

Андрюс Мартинкус

ПОИСКИ ИСТОКОВ БОЛЬШЕВИЗМА В ТЕКСТАХ НИКОЛАЯ БЕРДЯЕВА И АНТАНАСА МАЦЕЙНЫ ПЕРИОДА ЭМИГРАЦИИ

Мыслители сходятся в том, что истоков большевизма следует искать не только в специфически русском, но в гораздо

более широком - европейском – контексте. Большевизм для них – продукт двухсотлетней от Бога отпавшей европейской

истории. Однако Бердяев много внимания уделяет и особенно русскому контексту большевизма (русская религиозная идея, история раскола в русском обществе, особенности русской интеллигенции, максимализм русского народа, слабость политических институций и др.). Мацейну русский контекст интересует в гораздо меньшей степени. В отличие от Бердяева,

этот философ был признанным идейным лидером католического интеллектуального крыла литовской эмиграции. Его статья „Путь либерализма в большевизм“ (заглавие говорит за себя) – не только философское осмысление истоков большевизма, но и орудие в идеологической борьбе в среде литовской эмиграции.

Кристина Барткене

ЭКЗИСТЕНЦИАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЭМИГРАЦИИ В СУЖДЕНИЯХ БРОНЮСА РАЙЛЫ

В своих интеллектуальных суждениях Б. Райла говорит о так необходимом общении между мигрантами и литовцами, которые остались на родине. По его мнению, совсем нет необходимости в борьбе политических сил в эмиграции. Мигранты - очень сильная и важная опора, но все

- таки, важнейшим остается родина, и те, кто там остались. Важной Б. Райле кажется также генерация юных мигрантов, которые должны использовать литовские традиции в новом контексте и таким образом принести родине независимость.

Аста Пятрайтите

РЕЧИ С. ЛОЗОРАЙТИСА, ПРОИЗНЕСЕННЫЕ В ЧЕСТЬ 16 ФЕВРАЛЯ

Стасис Лозорайтис (1898-1983), руководитель дипломатической службы Литвы, которая работала в эмиграции на протяжении всего периода советской оккупации, регулярно обращался ко всему литовскому народу в честь 16 Февраля, в письменной форме или с выступлением.

В своих речах С. Лозорайтис подчеркивал важность этого национального праздника, а так же его значимость для народа Литвы и всех литовцев свободного мира. В своих выступлениях он особенно выявлял аспект объединения литовского народа в борьбе за независимость.

Mūsų autoriai

VĒLAVIČIENĖ Silvija
Lietuvos nacionalinės
Martyno Mažvydo bibliotekos
Lituanikos skyriaus vedėja
s.velaviciene@lnb.lt

ŽIBAS Karolis
Jaunesnysis mokslo darbuotojas
Etninių tyrimų centras
karolisz@ktl.mii.lt

STAPONKUTĖ Dalia
Kipro Universitetas
Humanitarinių mokslų fakultetas
Anglų ir kultūros studijų skyrius
dsapfo@yahoo.com

BALKELIS Tomas
Humanitarinių mokslų daktaras
School of History, University of Nottingham
Mokslo darbuotojas,
tomas.balkelis@nottingham.ac.uk

MARTINKUS Andrius
Vilniaus universiteto
Kauno humanitarinio fakulteto
Filosofijos ir kultūros studijų
katedros asistentas
Vytauto Didžiojo universiteto
Humanitarinių mokslų fakulteto
Filosofijos katedros doktorantas
andriusmartinkus@yahoo.com

BARTKIENĖ Kristina
Vytauto Didžiojo universiteto
Humanitarinių mokslų fakulteto
Lietuvių literatūros katedros doktorantė
k.bartkiene@hmf.vdu.lt

PETRAITYTĖ Asta
Vytauto Didžiojo universiteto
Istorijos katedros doktorantė
Ir S.S. Lozoraičių muziejuas vedėja
a.petraityte@hmf.vdu.lt

LITVINAVIČIENĖ Inga
Vytauto Didžiojo universiteto
Humanitarinių mokslų fakulteto
Vokiečių ir prancūzų filologijos
katedros lektorė
i.litvinaviciene@hmf.vdu.lt

DAPKUTĖ Daiva
Humanitarinių mokslų daktarė
Vytauto Didžiojo universiteto
Išėivijos studijų centro mokslo darbuotoja
d.dapkute@hmf.vdu.lt

SIMANAVIČIŪTĖ Daiva
Vytauto Didžiojo universiteto
Istorijos katedros doktorantė
d.simanaviciute@hmf.vdu.lt

BAGDONAVIČIENĖ Vida
Tautinių mažumų ir išėivijos departamento
Prie Lietuvos Vyriausybės
Generalinio direktoriaus pavaduotoja
vida.bagdonaviciene@tmid.lt

JANAUSKAS Giedrius
Humanitarinių mokslų daktaras
Vytauto Didžiojo universiteto
Išėivijos studijų centro mokslo darbuotojas,
Politikos mokslų ir diplomatijos instituto
Regionistikos katedros lektorius
g.janauskas@hmf.vdu.lt

Reikalavimai straipsniams

Akademinis žurnalas *Oikos* (gr. kalba „namai“) yra skirtas šiuolaikinės migracijos, Lietuvos migracijos politikos, diasporos istorijos ir kultūros problemoms aptarti. Leidinyje spausdinami originalūs moksliniai ir apžvalginiai straipsniai, recenzijos, archyvinų dokumentų publikacijos.

Straipsniai skelbiami lietuvių ir anglų kalbomis.

Straipsnių apimtis – iki 1 autorinio lanko (40 000 spaudos ženklų), recenzijų – iki 0,25 autorinio lanko (10 000 spaudos ženklų). Dėl didesnės apimties publikacijų reikia iš anksto susitarti su redakcija. Tekstai redakcijai pateikiami A4 formato *Times New Roman* 12 šriftu, 1,5 eilutės intervalu.

Žurnalui *Oikos* teikiami straipsniai yra vertinami dviejų redakcinės kolegijos pasiskirtų recenzentų.

Leidinyje skelbiami tik anksčiau neskelbti straipsniai. Jie turi atitikti akademiniam straipsniams keliamus reikalavimus. Juose turi būti suformuluotas mokslinių tyrimų tikslas, pristatyta analizuojamos problemos tyrimų būklė, pateiktos tyrimo išvados, nurodyti šaltiniai ir literatūra. Prie lietuviškai skelbiamo mokslinio teksto turi būti pridė-

ta santrauka anglų kalba (600–1000 spaudos ženklų) ir santrauka rusų kalba (500–600 spaudos ženklai). Prie nelietuviškai skelbiamo straipsnio pageidautina santrauka lietuvių kalba.

Pastabos ir nuorodos pateikiamos straipsnio pabaigoje, numeracija ištisinė. (Nuorodos ir pastabos daromos per insert/endnote). Nuorodos straipsnio pabaigoje pateikiamos pagal tokią schemą:

- **Nurodant knygą:** autoriaus pavardė, vardas, leidinio pavadinimas, leidimo vieta, leidykla, leidimo metai ir puslapis, iš kurio cituojama. Prireikus nurodomas leidinio tomas.
- **Nurodant straipsnį iš knygos:** autoriaus pavardė, vardas, straipsnio pavadinimas, dvigubas brūkšnys (//), knygos pavadinimas, leidimo metai, leidykla, puslapis, iš kurio cituojama.
- **Nurodant straipsnį iš periodinio leidinio:** autoriaus pavardė, vardas, straipsnio pavadinimas, dvigubas brūkšnys (//), periodinio leidinio pavadinimas, leidimo metai, numeris, puslapis, iš kurio cituojama.

Citatos išskiriamos dvigubomis kabutėmis nekeičiant šrifto ir neišskiriant tekste kitaip.

Lietuviškame tekste nelietuviški asmenvardžiai rašomi originalo forma. Pirmą kartą tekste yra pateikiamas pilnas vardas, pavardė, toliau galima rašyti tik to paties asmens pavardę. Dažniausiai vartojami vietovardžiai, apie kuriuos žinių galima rasti prieinamose enciklopedijose, lietuvių kalba rašomi tradiciškai, pagal tarimą. Reti ir negirdėti pavadinimai, neturintys transliteracijos, rašomi originalo rašyba.

Bendradarbiai ir autoriai siųsdami savo straipsnį turi nurodyti savo vardą, pavardę,

atstovaujamą instituciją, mokslo laipsnį, el. pašto adresą, telefoną.

Oikos redakcinei kolegijai pateikiamas kompiuteriu surinktas tekstas ir išspausdintas vienas straipsnio egzempliorius.

Straipsnius, recenzijas prašome siųsti į Lietuvių išeivijos institutą (S. Daukanto g. 25 LT-44249 Kaunas, el. paštas: isc@fc.vdu.lt Informacija tel. (8 37) 32 78 39) arba atsakingajai redaktorei Daivai Kuzmickaitei el. paštu: d.kuzmickaite@pmdi.vdu.lt

Žurnalas recenzuojamas ir talpinamas tarptautinėse EBSCO publishing duomenų bazėse <http://www.epnet.com/>

oikos

2007 Nr. 4

LIETUVIŲ MIGRACIJOS IR DIASPOROS STUDIJOS
ISSN 1822-5152

Redaktorė *Margarita Dautartienė*
Serijos dailininkė ir meninė redaktorė *Kornelija Buožytė*
Maketuotojas *Linas Vaškevičius*

Tiražas 600 egz.
Išleido „Versus aureus“ leidykla
Rūdninkų g. 10, LT-01135 Vilnius
versus@versus.lt
www.versus.lt
Spausdino UAB „Petro ofsetas“
Žalgirio g. 90, LT-09303 Vilnius
repro@petroofsetas.lt
www.petroofsetas.lt